

ศรัญญา อรุณขรศักดิ์ : ภาษาและความเป็นจริงในคัมภีร์เต๋าเต๋อจิง และคัมภีร์อวงจื่อ
(LANGUAGE AND REALITY IN THE *TAO TE CHING* AND *CHUANG TZU*)
อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. สุวรรณมา สถาอานันท์ , 161 หน้า. ISBN 974 - 333 - 826 - 8.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและความเป็นจริงในลัทธิเต๋า และได้แย้งทัศนะที่ตีความว่าคัมภีร์เต๋าเต๋อจิงและคัมภีร์อวงจื่อเป็นวิมตินิยมทางภาษา จากการศึกษาได้ข้อสรุปว่าคัมภีร์เต๋าเต๋อจิงมองว่าการกำหนดนามคือการทำให้สิ่งที่นามบ่งถึงมีสถานะและคงที่ตายตัว แต่ความเป็นจริงหรือ “เต๋า” เป็นกระบวนการของการแปรเปลี่ยนไปมาระหว่าง “การมีสถานะ” และ “การไร้สถานะ” ดังนั้นภาษาจึงไม่สามารถเป็นกระบอกที่สะท้อนความเป็นจริงได้ นาม “เต๋า” จึงเป็นเพียงนามสมมติเท่านั้น ส่วนคัมภีร์อวงจื่อมองว่าภาษามีข้อจำกัดและแปรเปลี่ยนได้ตามข้อกำหนดของสังคม อีกทั้งความเป็นจริงก็แปรเปลี่ยนลื่นไหลเป็นกระแสต่อเนื่องไม่มีการ “เริ่มต้น” และ “สิ้นสุด” ดังนั้นคัมภีร์อวงจื่อจึงมองภาษาเป็นเหมือน “อาคันตุกะ” ของความเป็นจริง แสดงว่าภาษาสามารถบ่งถึงความเป็นจริงได้ แต่ไม่แน่นอนคงที่ เพราะภาษาเพียงแวะเวียนมา และก็ต้องจากความเป็นจริงไป

แม้ลัทธิเต๋ามองว่าภาษาไม่สามารถสะท้อนความเป็นจริงหรือ “เต๋า” ได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าภาษาไม่สามารถเป็นเครื่องมือนำไปสู่ความรู้และวิถีที่แท้ได้เลย จนต้องละทิ้งการใช้ภาษาไป ลัทธิเต๋ามุ่งเน้นวิพากษ์วิจารณ์ “แนวทาง” หรือ “จารีต” การใช้ภาษาตามขนบความเชื่อเดิมหรือแบบขงจื้อ มากกว่าจะเสนอให้ละทิ้งการใช้ภาษา คัมภีร์เต๋าเต๋อจิงมองว่าเราสามารถกำหนดภาษาเพื่อสื่อความรู้และความเป็นจริงได้ แต่การใช้ภาษานั้นจะต้องสอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ส่วนคัมภีร์อวงจื่อมองว่าเราสามารถใช้เวลาสื่อถึงความรู้และความเป็นจริงเป็นได้ แต่ต้องตระหนักไว้ในข้อจำกัดของภาษา และฝึกฝนจนบรรลุภาวะที่ “ลืมถ้อยคำ”

ภาควิชา ปรัชญา
สาขาวิชา ปรัชญา
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิติศ.....ศรัญญา อรุณขรศักดิ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย